

Wnioski z realizacji nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Pomorskiego Kuratora Oświaty w województwie pomorskim w okresie od 1 czerwca 2016 r. do 31 maja 2017 r.

(na podstawie Sprawozdania z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Pomorskiego Kuratora Oświaty w okresie od 1 czerwca 2016 r. do 31 maja 2017 r.¹)

Najważniejsze wnioski z przeprowadzonych ewaluacji z uwzględnieniem typów szkół i placówek

- Wnioski z ewaluacji szkół podstawowych:

1. Szkoły dokonują diagnozy wiedzy i umiejętności uczniów, w tym z poprzedniego etapu kształcenia oraz analizują osiągnięcia edukacyjne. Wyniki badań ułatwiają planowanie działań nakierowanych na zaspokojenie potrzeb rozwojowych uczniów i osiąganie przez nich sukcesów edukacyjnych. Jednak wdrożone wnioski nie zawsze przynoszą poprawę efektów kształcenia.

2. Nauczyciele realizują podstawę programową z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji, dają uczniom możliwość kształcenia niektórych umiejętności określonych w podstawie programowej. Nauczyciele podczas lekcji rzadziej tworzą uczniom warunki sprzyjające kształceniu umiejętności myślenia naukowego oraz uczenia się.

3. W szkołach prowadzi się rozpoznanie możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych uczniów oraz indywidualnej sytuacji społecznej każdego z nich, w celu wyrównywania szans edukacyjnych. Nie wszyscy nauczyciele indywidualizują proces edukacyjny uwzględniając potrzeby każdego ucznia. Z deklaracji ankietowanych uczniów i rodziców wynika, że nie otrzymują oni od nauczycieli wystarczającego wsparcia adekwatnie do oczekiwań.

- Wnioski z ewaluacji gimnazjów:

1. Rozpoznawanie potrzeb i możliwości edukacyjnych uczniów, analiza ich wyników z poprzedniego etapu edukacyjnego oraz bieżące monitorowanie osiągnięć są w gimnazjach powszechną praktyką, a wnioski z prowadzonych diagnoz i analiz nie zawsze są wykorzystywane do planowania procesów edukacyjnych.

2. W planowaniu i realizacji procesów edukacyjnych uwzględnia się zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej oraz wnioski płynące z monitorowania osiągnięć uczniów. W gimnazjach uczniowie podczas lekcji rzadziej mają możliwość kształtowania umiejętności myślenia naukowego, stosowania wiedzy i umiejętności w sytuacjach nietypowych, wnioskowania i argumentowania oraz uczenia się.

3. Nauczyciele stosują różnorodne formy pracy z uczniami, jednak w większym stopniu dotyczy to uczniów z trudnościami w nauce niż uczniów zdolnych. W gimnazjach indywidualizacja procesu edukacyjnego w odniesieniu do każdego ucznia nie jest powszechną praktyką wszystkich nauczycieli.

- Wnioski z ewaluacji liceów ogólnokształcących:

1. Nauczyciele organizują procesy edukacyjne w sposób sprzyjający uczeniu się, ukierunkowują sposoby uczenia się uczniów oraz kształtują nabywanie nowych umiejętności.

¹ Sprawozdanie z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Pomorskiego Kuratora Oświaty w okresie od 1 czerwca 2016 r. do 31 maja 2017 r. [link](#)

2. Szkoła rozpoznaje możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną uczniów i podejmuje we współpracy z partnerami w środowisku lokalnym różnorodne działania wspierające uczniów w celu przezwyciężenia trudności wynikających z ich sytuacji społecznej.

3. W realizacji działań edukacyjnych szkoły kładą nacisk na podmiotowe traktowanie uczniów, tworzenie właściwych relacji interpersonalnych. Rozwiązania te sprzyjają zapewnieniu uczniom poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego.

- Wnioski z ewaluacji techników:

1. Szkoła rozpoznaje możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną młodzieży szkolnej i podejmuje we współpracy z partnerami w środowisku lokalnym różnorodne działania wspierające uczniów w celu przezwyciężenia trudności wynikających z ich sytuacji społecznej.

2. Działania podejmowane przez szkołę zapewniają uczniom poczucie bezpieczeństwa.

3. Społeczność szkolna ma wpływ na ustalane w szkole zasad postępowania. Dyskutują o nich, zgłaszają swoje wnioski i propozycje.

- Wnioski z ewaluacji zasadniczych szkół zawodowych:

1. Nauczyciele spełniają podstawowe oczekiwania uczniów, ale w niewielkim stopniu stwarzają im możliwości wpływania na organizowanie procesu uczenia się.

2. W placówce rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe uczniów, między innymi przy współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i pomoc uczniom, a podejmowane na ich podstawie działania są adekwatne do potrzeb wszystkich uczniów.

3. Działania podejmowane przez szkołę zapewniają uczniom poczucie bezpieczeństwa.

- Wnioski z ewaluacji innych szkół, o których mowa w art. 9 pkt 3d ustawy o systemie oświaty:

1. W szkole diagnozuje się poziom umiejętności i wiadomości słuchaczy oraz na bieżąco monitoruje ich postępy w nauce, a wnioski z prowadzonych analiz wykorzystuje się do dalszej pracy.

2. Działania nauczycieli są ukierunkowane na wspieranie słuchaczy w procesie uczenia się oraz motywowanie ich do dalszej pracy, czemu sprzyja również tworzenie przez nich dobrej atmosfery w szkole.

3. Obowiązujące w szkole zasady postępowania są respektowane przez słuchaczy i pracowników szkoły, co sprzyja ich poczuciu bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego. Wszystkie podmioty społeczności szkolnej mają możliwość wprowadzania zmian w ustalonych zasadach postępowania i współzycia.

- Wnioski z ewaluacji placówek kształcenia ustawicznego i innych, o których mowa w art. 2 pkt. 3a ustawy:

1. Placówki dysponują bogatą i nowoczesną bazą dydaktyczną adekwatnie do specyfiki zajęć praktycznych. Analiza wyników egzaminów zewnętrznych służy podniesieniu jakości pracy placówek.

2. Organizacja pracy placówek oraz realizacja procesów edukacyjnych tworzą optymalne warunki rozwoju słuchaczy. Podejmowane przez nauczycieli działania edukacyjne kształtują postawę uczenia się przez całe życie.

3. Placówki monitorują sytuację szkolną i pozaszkolną swoich słuchaczy, udzielając im wielorakiego wsparcia i pomocy.

Uogólnione wnioski z ewaluacji:

Szkoły:

1. Szkoły realizują podstawę programową zgodnie z zalecanymi warunkami i sposobami ich realizacji w oparciu o zdiagnozowane osiągnięcia uczniów z poprzedniego etapu edukacyjnego.
2. W większości szkół panuje atmosfera sprzyjająca uczeniu się, zdarza się jednak, że stosowane metody pracy ograniczają uczniom wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. Nauczyciele nie zawsze w swoich działaniach uwzględniają indywidualizację procesu edukacyjnego w odniesieniu do każdego ucznia w zespole klasowym.
3. Nauczyciele kształtują wśród uczniów umiejętność uczenia się, jednak nie zawsze dają im możliwość uczenia się od siebie nawzajem oraz wpływania na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się.
4. Szkoły diagnozują możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną każdego ucznia. Zajęcia pozalekcyjne dydaktyczno - wyrównawcze, specjalistyczne, rozwijające zainteresowania są odpowiednie do rozpoznanych potrzeb dzieci i prowadzone we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami.
5. Prowadzone są działania wychowawcze, w tym profilaktyczne, ukierunkowane na kształtowanie u uczniów bezpiecznych zachowań i społecznie pożądanых postaw. Szkoły wprowadzają rozwiązania dotyczące przeciwdziałaniu dyskryminacji. Oddziaływania szkół w tym zakresie cechuje niska skuteczność, nie wszyscy uczniowie czują się bezpiecznie, nie mają poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego. W szkołach nie jest powszechną praktyką partycypacja uczniów i rodziców w tworzenie wewnętrznych regulacji wychowawczych.
6. Nie wszystkie działania realizowane w szkołach uznawane przez nauczycieli za nowatorskie bądź innowacyjne spełniają w rzeczywistości kryteria stawiane takim działaniom.
7. Uczniowie nie zawsze są usatysfakcjonowani uzyskiwaną od nauczycieli informacją zwrotną o efektach nauki i pracy.

Placówki kształcenia ustawicznego i inne, o których mowa w art. 2 pkt. 3a ustawy:

1. Realizacja podstawy programowej kształcenia w zawodach oraz kształcenie ogólnych kompetencji słuchaczy uwzględnia wyniki prowadzonych w placówce diagnoz ich umiejętności i potrzeb.
2. Organizacja pracy placówek oraz realizacja procesów edukacyjnych tworzą optymalne warunki rozwoju słuchaczy. Podejmowane przez nauczycieli działania edukacyjne kształtują postawę uczenia się przez całe życie.
3. Placówki monitorują sytuację szkolną i pozaszkolną swoich słuchaczy, udzielając im wielorakiego wsparcia i pomocy.

Wnioski z kontroli planowych

a) wynikające z analizy wyników kontroli:

– wskazujące na potrzeby w zakresie wspomagania pracy szkół i placówek, określające zakres wspomagania:

1. zwrócenie uwagi dyrektorom poradni psychologiczno – pedagogicznych, by orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych zawierały uzasadnienie i spodziewane efekty zalecanych form pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
2. zwrócenie uwagi dyrektorom szkół podstawowych, gimnazjów, liceów, techników i zasadniczych szkół zawodowych, by statut szkoły określał zasady współpracy biblioteki szkolnej z uczniami, nauczycielami i rodzicami (prawnymi opiekunami) oraz innymi bibliotekami,
3. zwrócenie uwagi dyrektorom, by statut szkoły określał szczegółowo organizację biblioteki szkolnej i zadania nauczyciela bibliotekarza, zgodnie z potrzebami danej szkoły, w szczególności z uwzględnieniem zadań w zakresie:
 - organizowania różnorodnych działań rozwijających wrażliwość kulturową i społeczną,
 - tworzenia warunków do poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną,
 - rozbudzania i rozwijania indywidualnych zainteresowań uczniów oraz wyrabiania i pogłębiania u uczniów nawyku czytania i uczenia się,
 - udostępniania książek i innych źródeł informacji.
4. zwrócenie uwagi dyrektorom szkół, by pracownicy biblioteki szkolnej współpracowali z uczniami, nauczycielami i rodzicami (prawnymi opiekunami) oraz innymi bibliotekami,
5. wsparcie dyrektorów techników i zasadniczych szkół zawodowych w zakresie organizowania kształcenia dualnego w ramach praktycznej nauki zawodu.

Wnioski wynikające z analizy wyników kontroli doraźnych

1. wskazujące na potrzeby w zakresie planowania nadzoru pedagogicznego:

- 1) Wspieranie dyrektorów przy nowelizacji statutów i innych dokumentów przedszkoli i szkół do zmienionych przepisów prawa oświatowego oraz dostosowania warunków realizacji zadań statutowych do wymagań nowej podstawy programowej.
- 2) Upowszechnianie wiedzy prawnej dyrektorów szkół i nauczycieli z zakresu odpowiedzialności za zapewnianie uczniom oraz pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i nauki w czasie ich pobytu w szkole, jak również podczas zajęć obowiązkowych i dodatkowych organizowanych przez szkołę poza jej terenem.
- 3) Propagowanie wiedzy prawnej wśród uczniów i ich rodziców na temat praw i obowiązków w szkole, a także z zakresu odpowiedzialności prawnej nieletnich za popełniane czyny zabronione.
- 4) Upowszechnienie mediacji rówieśniczej i szkolnej jako wychowawczej metody rozwiązywania konfliktów w szkole.
- 5) Współpraca z sądami okręgowymi w ramach zawartych porozumień w zakresie realizacji programu edukacji prawnej dzieci i młodzieży.

Wnioski z działalności wspomagającej Kuratora Oświaty

a) wynikające z działań podejmowanych w ramach wspomaganie, wskazujące na potrzeby w zakresie:

- planowania nadzoru pedagogicznego:

1. Prowadzenie analiz stanu realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych dyrektorom szkół i placówek oraz skuteczności działań podjętych w ramach tych zaleceń.
2. Objęcie ewaluacją doraźną szkół i placówek, w których wdrożono programy naprawcze, po stwierdzeniu przez organ nadzoru pedagogicznego niedostatecznych efektów kształcenia lub wychowania.

- wspomaganie pracy szkół i placówek:

1. Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń wśród dyrektorów i nauczycieli w planowaniu i realizacji procesu kształcenia zawodowego z udziałem pracodawców.
2. Wspieranie dyrektorów przy nowelizacji statutów i innych dokumentów przedszkoli i szkół do zmienionych przepisów prawa oświatowego oraz dostosowania warunków **realizacji** zadań statutowych do wymagań nowej podstawy programowej.
3. Inicjowanie własnych działań i wspieranie programów instytucji wspomagających pracę szkół i placówek w rozwiązywaniu problemów i zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, tj. agresji, przemocy, cyberprzemocy, eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi.

b) dotyczące organizacji wspomaganie:

1. Organizowanie narad i konferencji dla dyrektorów i nauczycieli szkół we współpracy z instytucjami wspierającymi oświatę, z udziałem specjalistów mających wpływ na jakość procesów edukacyjnych.
2. Organizowanie konferencji i szkoleń dla nauczycieli we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie wdrażania nowej podstawy programowej.
3. Organizowanie spotkań z dyrektorami szkół i placówek w odpowiedzi na bieżące potrzeby wsparcia przy wdrażaniu reformy edukacji.

c) określające zakres wspomaganie:

1. Bezpieczeństwo uczniów: upowszechnianie wiedzy prawnej wśród uczniów i ich rodziców na temat praw i obowiązków w szkole, a także z zakresu odpowiedzialności prawnej nieletnich za popełniane czyny zabronione.
2. Współpraca szkoły z rodzicami: planowanie i realizacja programów profilaktyczno-wychowawczych.
3. Proces wychowawczy: wzmacnianie kompetencji nauczycieli związanych z procesem wychowawczym w zakresie kształtowania u uczniów poczucia tożsamości kulturowej, lokalnej i narodowej, postaw patriotycznych, rozbudzania zainteresowań kulturą regionu i życiem lokalnym.